

Η ιστορία μιας επανένωσης

ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΜΠΟΓΙΑΝΟΥ

» «Όλα τα πρόσωπα του μυθιστορήματος υπήρξαν, όλα τα λόγια ειπώθηκαν και όλα τα γεγονότα συνέβησαν» διαβάζουμε στην προμετωπίδα του βιβλίου του Κώστα Καβανόζη το «Τυχερό». Ο συγγραφέας, χρησιμοποιώντας με μαεστρία το πλούσιο υλικό που έχει συλλέξει, διευθύνοντάς το σαν σκηνοθέτης που πατάει γερά πάνω σ' ένα λεπτοδουλεμένο σενάριο και το μόνο του μέλημα είναι να «διδάξει» σωστά τους νθοποιούς του, χρησιμοποιώντας από θαύσματα προσωπικών αναμνήσεων μέχρι κομμάτια ηχογραφημένων συνομιλιών, καταγεγραμμένες μαρτυρίες, ντοκουμέντα της εποχής, αποσπάσματα βιβλίων, ακόμη και πορίσματα επιτροπών, δημιουργεί μια μυθιστορηματική συνθήκη, όπου το μικρό κάδρο της ιδιωτικής ιστορίας διαπλέκεται με το μεγάλο κάδρο της συλλογικής. Στη ρεαλιστική αφήγηση του Καβανόζη, η πραγματικότητα, με όλη της την τραγικότητα, είναι αυτή που του δίνει ασταίρευτο υλικό. Άλλωστε μοιάζει να γνωρίζει καλά ότι δεν έχει τόσο σημασία η ιστορία όσο ο τρόπος που θα τη διηγηθείς. Και ακριβώς εδώ είναι το στοίχημα που βάζει με τον συγγραφικό εαυτό του και που, κατά τη γνώμη μου, αδιαμφισβήτητα το κερδίζει.

Το κεντρικό πρόσωπο, γύρω από το ο-

ποίο υφαίνονται τα πλοκάμια της αφήγησης, είναι ο αδελφός της γιαγιάς του από την πλευρά του πατέρα του, Βαγγέλης Βολοβότσης. Γεννήθηκε το 1912, κατά την εκκένωση της Ανατολικής Θράκης από τους χριστιανικούς πληθυσμούς, εγκαθίσταται μαζί με τους γονείς του στο Τύχιο -Τυχερό μετά την εύνοια του Βενιζέλου στη δεκαετία του 1930 να χαρίσει σε κάθε κάτοικο από μια αγελάδα- κοντά στον Έβρο, γίνεται δάσκαλος, ερωτεύεται και παντρεύεται την Ευανθούλα, δασκάλα επίσης, εντάσσεται στις γραμμές του ΚΚΕ, βγαίνει στο βουνό, γίνεται ταγματάρχης του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδος γνωστός με το όνομα καπετάν - Λουκάς, πριν το τέλος του Εμφυλίου, το 1947, βρίσκεται πολιτικός πρόσφυγας στο χωριό Μπελογιάννης της Ουγγαρίας, δεκατρία χρόνια περιμένει την επανένωση με τη γυναίκα και τον γιο του Γιώργο που είχε γεννηθεί το 1940 και όταν έφυγε τον άφησε εφτάχρονο παιδί, επιστρέφει στην Ελλάδα το 1981, όπου μερικά χρόνια μετά τελειώνει τον βίο του.

Η ζωή του Βολοβότση καθορίζεται από τα τερτίπια της Ιστορίας. Και από την τύχη, που έχει τα δικά της σχέδια. Στις 29 Οκτωβρίου 1959, μια Ντακότα της Ολυμπιακής Αεροπορίας που ξεκίνησε από την Αθήνα με προορισμό τη Θεσσαλονίκη καταπέφτει στην περιοχή Αυλώνα Αττικής. Σε κάποιους η τύχη χαμογελά και, όπως στην περίπτω-

ση του παλαιμάχου ποδοσφαιριστή Σάββα Σφαιρόπουλου, «εξαιτίας μιας γυναίκας», ακυρώνουν το εισιτήριο τους με τη μοιραία Ντακότα, έστω και την τελευταία στιγμή. Για κάποιους άλλους η τύχη δεν είναι τόσο γενναϊόδωρη.

Πώς συνδέεται η πτώση του αεροπλά-

νου με τη ζωή του Βολοβότση, που περιμένει εναγωνίως την επανένωση με την οικογένειά του; Μια επανένωση που πραγματοποιείται τελικά, αλλά πολύ διαφορετικά απ' ό,τι τη φαντάστηκε. Μαζί με τη σκιαγράφηση της προσωπικότητας του Βολοβότση, σε δεύτερο ίσως πλάνο, σκιαγραφείται με ακρίβεια, ψηφίδα την ψηφίδα, και κείνη της θείας Ευανθούλας. Μιας γυναίκας που καθ' όλη τη διάρκεια του σκληρού βίου της λυγίζει μεν, αλλά δεν σπάει, πεισματικά προσπλωμένη στις ιδέες της, βαδίζοντας από απώλεια σε απώλεια με αξιοπρέπεια, για να νικηθεί τελικά από έναν φόβο υπαρξιακό και να πεθάνει τελευταία από όλους.

Ο Καβανόζης, με αποστασιοποιημένη αφήγηση, με έντονα στοιχεία προφορικότητας, κατακερματίζοντας τον χρόνο, συνθέτοντας ξανά τα αυστηρά επιλεγμένα γεγονότα με έναν δικό του τρόπο, κρατώντας θαρρείς νυστέρι χειρουργού, καταφέρνει να αναδείξει τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών του, μη αναφερόμενος σχεδόν ποτέ ευθέως σ' αυτά. Στις τελευταίες σελίδες του, μ' έναν υπόγειο τρόπο, ο πυρετός του κειμένου -μαζί με τον πυρετό του ίδιου του Βολοβότση, καθώς έρχεται αντιμέτωπος, πολλά χρόνια μετά, με τις απτές αποδείξεις της τραγωδίας- ανεβαίνει, χαρίζοντας ρίγη αληθινής συγκίνησης.

info:
Κώστας Καβανόζης, «Τυχερό»
Εκδ. Πατάκη
326 σελ. Τιμή: 15,50 ευρώ